

מסורת הש"ס

6) עדין פירא מיט מענטש פון מיה נבנות... (3) מדינת פירא... (2) עדינות סע מיט מענטש... (1) נבנות נבנה... (1) נבנות נבנה... (1) נבנות נבנה...

תורה אור השלם

1) וקחתה בכסף וקחתה בכסף וקחתה בכסף... (2) וקחתה בכסף... (3) וקחתה בכסף... (4) וקחתה בכסף... (5) וקחתה בכסף... (6) וקחתה בכסף... (7) וקחתה בכסף... (8) וקחתה בכסף... (9) וקחתה בכסף... (10) וקחתה בכסף...

הגהות הב"ח

6) וקחתה בכסף... (7) וקחתה בכסף... (8) וקחתה בכסף... (9) וקחתה בכסף... (10) וקחתה בכסף...

גליון הש"ס

6) וקחתה בכסף... (7) וקחתה בכסף... (8) וקחתה בכסף... (9) וקחתה בכסף... (10) וקחתה בכסף...

מוסף רש"י

הפירוש סילע טעמעות מעשר שני... (2) וקחתה בכסף... (3) וקחתה בכסף... (4) וקחתה בכסף... (5) וקחתה בכסף... (6) וקחתה בכסף... (7) וקחתה בכסף... (8) וקחתה בכסף... (9) וקחתה בכסף... (10) וקחתה בכסף...

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מה.

עין משפט
גר מצוה

יא א ב טושי' רד סי קפס פטי' א: יב ג מ' פיה מל' מעשר שני ה' י: יג ד מ' שס פ' ב' ה ועי' ב' פ' ד' דמל' משה ב: יד ה מ' פיה שס ה' י: ד:

רבינו הגנאל

על דירין מחלוקת דאמר ר' יוחנן אסור ללוות דניר בריו ומסכבא דניר של זבוב בריו של זבוב וליאבא רבי' דסברי דהבא פירא הוא והוה ליה כסאה כסאה אסור. ואילו עמדה והלכת בך היינו סקנין ובי ר' יוחנן כביש אמרה לשמעיה אלא כיון דנדהא לא הוה לה היתרין הכי לא לעולם ר' יוחנן דאמר פירות של דירין דברי הכל מחללין דרבה טיבאעא הוה ומאן אסר הלוואה דיר בריו משום דחזא דלענין דחן ומסכבא שווה כפירא דחן והוב קונה את הכסף גם הוא לענין הלוואה משום חומרא דרבי' לגבי פירא דאסור אבל גבי פירא דעולם טיבאעא הוה. ואמר' הני נמי מחללין דיר בריו. ת"ש כביש וסלקא הכי לר' יוחנן לגבי פירא טיבאעא הוה ומחללין מעשר שני בריו זבוב ואע"ג דאסור ללוות דיר בריו. ת"ש מעשר שני בירושלים ביש ומחללין מעשר שני בירושלים כסף וב"ה אסורין בשקל כסף ובשקל מעות פי' מעות הללו פריטי אינון ופשוטה הוה ואסיקנא אלא דכולי עלמא הכסף כסף רובא ואפי' כסף שני פי' רובא כסף שני פי' רובא כסף רובא. ואי איתמר הכי איתמר ר' יוחנן וריש לקיש חד אסר בסלעין על דירין מחלוקת

לגבי נפשיה מי איבא ל"פ"ד לאו טבעא הוי. וז"ל ח"כ היכי מוכח לעיל (דף מד:) דרבי חייה סבר דהבא הוי טבעא דלמא היינו דוקא לגבי נפשיה ולא לגבי כספא וי"ל דלעיל סבר כמסקנא דהבא דלא לענין מקח וממכר פירא הוי לגבי הלוואה נמי פירא הוי:

אלא ל"ב"ש. ולא יסקנור כמותו אלא אלונייהו קאמר לא ר' יוחנן סבר לה כמתני' דהוהב קונה את הכסף: **ושאני** הלוואה. השתא מני מיירי דניר כסף וכנית הלל וז"ל היכי מוכח נסמון ה"ג מסכתא דר' יוחנן דאמר מחללין מדאמר ר' יוחנן אע"פ שאמרנו אסור ללוות דניר כסף אלא מחללין מעשר שני עליו מנ"ל דאירי דניר זבוב וכנית שמאי דלמא דניר כסף וכנית וי"ל דעל כרחק דניר זבוב אירי דלא בשל כסף וכנית הלל פשיטא דמחללין דממיתין היא (מע"ש פ"ב מ"ו) לא יעשה סלעין דירי זבוב א"כ אומן סלעין חילל פירות עליון ולג"ש דוקא אסור ללוות דסברי דהבא פירא הוי אכל לגבי מותר ללוות דהבא טבעא הוי דהא מחללין סלעין עליו ולג"ש נמי הוה טבעא לחלל פירות עליו וכן לקמן (דף מט.) ר"ש אומר אין דניר זבוב קונה טלית אלאמא לגבי פירא טבעא הוי ואפילו לגבי כספא אסור טבעא דהשתא כילדומו מסכתא דמיהו ר"ח פירא דהכי אמר רב האי גאון דהבא פירא הוי לכל מילי ושמא זימני האמוראים היה זבוב ויאלא בהזאה והוה טבעא וזימני הגאון לא היה יזא כלל ולכן אמר דהבא פירא:

בבב הדין פירא. רש"י פי' טעם דנדי ז"ה ונדנדי ז"ש לא נתן טעם משמע לז"ש יכול לעשות מה שירצה וכן לקמן בהפוסט סלע בירושלים וקשה דנמסקת עדיות (פ"א מ"ט) מני לכו כהדי דנדי דנדי דנ"ש לחומרא והוה ליה למתנייהו כהדי קולי ז"ש לכן גראה דנ"ש דוקא ככל הסלע קאמרי ולא יתליף ז' וג' פעמים שכל פעם משתכר (ו) החטוי ונמלא מפקוד מעשר שני ועי"ל דהבא דוקא יתן ככל הסלע מעות שלא יתעפשו כדרך קודם שיעבד שם:

לפלגי בסעי' ע"ל פ"א. רבינו ל"ג ליה דלמא יחלל על סלעין אחרים מיהו הא לא קשיא שהראשונים אינם חריפים להוציאם בירושלים כמו השניים שהם מטבע אחר והא דאמר בהגוזל (קמח) (ב"ק דף טו:) התקינו שיהו כל המעות שיעבד שם:

השתא כספא לגבי פרי' בהצ"ן. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים דחוק לירושלים עיקר מחול הוא פירות על פריטי או על פלגים כדי להקל משאו וירושלים עיקר מחול הוא כסף על פירות כדי להכילם או על פריטי כדי לקנות בהם זורק אצילה ולכן לא פריך מינה לנשוא קמא ולא למ"ד אף כשירות על דירין מחלוקת ופליגי אזי דהבא פירא הוי אזי לאו ולא פריך אלא למ"ד דעממיהו דנ"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין לחלק בין חוץ לירושלים לחוזה לה: **בבב** אשר תאוו נפשך. ואם תאמר והא דענין פרי מפרי וגדולי קרקע וי"ל דלא ממעטין אלא מים ומלא אכל לא פרוטה דנפרוטה קונה נקר ואין דהוה פרי מפרי: א"ן

אסור ללוות דניר בריו דניר דמאי אילימא דניר של כסף בדניר של כסף לגבי נפשיה מי איבא למ"ד לאו טבעא הוי אלא פשיטא דניר של זבוב בדניר של זבוב ולמאן אי לב"ה הא אמרי טבעא הוי אלא לאו לב"ש וש"מ ר' יוחנן הוא דאמר אין מחללין לא לעולם אימא לך ר' יוחנן הוא דאמר מחללין ושאני הלוואה כיון דלענין מקח וממכר שוויהו רבנן כי פירא דאמרינו איהו גיהו דאוקור וזיל לגבי הלוואה נמי פירא הוי ה"ג מסכתא דרבי אחא רבין א"ר יוחנן אע"פ שאמרנו אסור ללוות דניר בריו אבל מחללין מעשר שני עליו וש"מ ת"ש ה"ה הפורט סלע ממועות מעשר שני ב"ש אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים יבשקל כסף בשקל מעות והשתא לב"ש לגבי פריטי מחללין לגבי דהבא מיבעיא שאני פריטי באחרא דסגין חריפי לישנא אחרינא אמרי לה רבי יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת בסלעין על דירין דב"ש סברי הכסף יבשקל ראשון ולא כסף שני וב"ה סברי יבשקל כסף ריבה ואפילו כסף שני אבל פירות על דירין דברי הכל מחללין דאכתי כסף ראשון הוא וחד אמר אף בפירות על דירין נמי מחלוקת ולמ"ד סלעין על דירין מחלוקת אדמפלגי בסלעין על דירין לפלגי בסלעין על סלעין אי אפלגי בסלעין על סלעין הוה אמונא ה"מ בסלעין על סלעין אבל בסלעין על דירין מודו להו ב"ה לב"ש דדהבא לגבי כספא פירא הוי ולא מחללין קב"ל ת"ש ה"ה הפורט סלע של מעשר שני בירושלים ב"ש אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים יבשקל כסף בשקל מעות השתא כספא לגבי פריטי מחללין ולא אמרינן כסף ראשון ולא כסף שני לגבי דהבא דחשיב מיניה מי אמרינן כסף ראשון ולא כסף שני אמר רבא ארבי ירושלים קמוחבת שאני ירושלים דכתיב ביה ינותנהו הכסף בכל אשר תאוו נפשך בכקר ובצאן תא שמע ה"ה הפורט סלע ממועות מעשר שני בית שמאי אומרים בכל הסלע מעות וב"ה אומרים בשקל כסף בשקל מעות אלא דכולי עלמא הכסף כסף ריבה ואפילו כסף שני אלא אי איתמר דרבי יוחנן ור' שמעון בן לקיש הכי איתמר חד אמר מחלוקת בסלעין על דירין דב"ש סברי גורינן שמוא

השתא כספא לגבי פרי' בהצ"ן. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים דחוק לירושלים עיקר מחול הוא פירות על פריטי או על פלגים כדי להקל משאו וירושלים עיקר מחול הוא כסף על פירות כדי להכילם או על פריטי כדי לקנות בהם זורק אצילה ולכן לא פריך מינה לנשוא קמא ולא למ"ד אף כשירות על דירין מחלוקת ופליגי אזי דהבא פירא הוי אזי לאו ולא פריך אלא למ"ד דעממיהו דנ"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין לחלק בין חוץ לירושלים לחוזה לה: **בבב** אשר תאוו נפשך. ואם תאמר והא דענין פרי מפרי וגדולי קרקע וי"ל דלא ממעטין אלא מים ומלא אכל לא פרוטה דנפרוטה קונה נקר ואין דהוה פרי מפרי: א"ן

מעשר שני שנתערבו מביא כסלע מעות ומחלל עליהם מפני שאמרנו מחללין כסף על נחשת מדוחק ופרש"י אכל לא יקח אחד מהסלעין ואמר אם מעשר הוא מוטב ואם לאו חזירו יהא מחולל עני משום דלענין מחללין כסף על כסף אפילו מדוחק וי"ל דהתם הכפוסט שרין זה כזה ולכן אין מחללין אכל מטבע שאינו חריף על החריף מחללין אי נמי מאיר דתנן (שם מ"ח) כתר דהבא דהפירוט סלע אין מחללין כסף על כסף דברי ר' מאיר וזכמים מחזירין [לפניו שם נחמ' מעשר שני לא נמלא ק' וע"ש כתיב' שכתב דנוסחא אחרת היסה לפניהם]:

השתא כספא לגבי פרי' בהצ"ן. הא פשיטא ליה שיש חלוק בין ירושלים לחוץ לירושלים דחוק לירושלים עיקר מחול הוא פירות על פריטי או על פלגים כדי להקל משאו וירושלים עיקר מחול הוא כסף על פירות כדי להכילם או על פריטי כדי לקנות בהם זורק אצילה ולכן לא פריך מינה לנשוא קמא ולא למ"ד אף כשירות על דירין מחלוקת ופליגי אזי דהבא פירא הוי אזי לאו ולא פריך אלא למ"ד דעממיהו דנ"ש משום כסף ראשון ולא כסף שני דלענין ראשון ושני סבור שאין לחלק בין חוץ לירושלים לחוזה לה: **בבב** אשר תאוו נפשך. ואם תאמר והא דענין פרי מפרי וגדולי קרקע וי"ל דלא ממעטין אלא מים ומלא אכל לא פרוטה דנפרוטה קונה נקר ואין דהוה פרי מפרי: א"ן